

XLIII. 1879-BEN ELHÚNYT TUDÓSOK NEKROLÓGJA.

B o l l, F r a n z, physiológus, a római egyetemen az összehasonlító anatómia és physiológia professzora, született 1849. februárban; hosszabb szenvedés után elhunyt december 19-ikén. Berlinben az orvos-tudományokat tanulta, 1869-ben promoveáltatott, és aztán Dubois-Reymond physiológiai laboratóriumában assistens lett; azonban hanyatló egészsége miatt szükségesnek látta, hogy Olaszországba menjen, a hol aztán 1873-ban az egyetemen állást kapott és 1877-ben az említett professzorságot reáruházták. Főként azon vizsgálatait ismeretesek, melyek a retinabeli arteriás vérkeringésre, s az emberek és állatok szemének bitorára* vonatkoznak.

Chevallier, Jean Baptiste Alphonse, gyógyszerész és kémikus, sz. 1793. július 19-ikén Langresben, előbb gyógyszer-tulajdonos Párizsban, 1825 óta a „Journal de chimie médicale“ kiadója, aztán a chemia professzora a párizsi gyógyszerészeti felsőbb tanintézetben; elhunyt december 1-én. 1824-ben Payen-nel kiadta a „Traité des réactifs chimiques“-et, aztán szintén Payennel közölte a komlóra és burgonyára vonatkozó vizsgálatokat, a melyek nagy figyelmet gerjesztettek; azonfelül különösen egészségügyi kérdésekkel foglalkozott. Munkái közül említésre méltók a következők: „Dictionnaire des drogues simples et composées“ (5 kötet 1826—29). „Dictionnaire des altérations et falsifications des substances alimentaires, médicamenteuses et commerciales“ (1850—52, ötödik kiadásban 1878), „Recherches sur les moyens appliqués à la conservation des substances alimentaires“ (1858), „Du café, son histoire, son usage stb.“ (1862), „Traité des désinfectants sous le rapport d'hygiène publique“ (1862).

Clifford, William Kingdon,

* V. ö. Term. Tud. Közlöny IX. kötet. 121 l.

angol matematikus, sz. 1845. május 4-ikén Exeterben, elhunyt márczius elején Madridban. Miután Londonban a Kings-College-et látogatta, hol matematikai tanulmányokkal szorgalmasan foglalkozott, Cambridgeben a Trinity-Collegebe lépett, a melynek aztán tagja is lett. 1871. augusztusban a londoni University-College-re ment, mint az alkalmazott matematika és mechanika professzora, a mely állását megtartotta mindaddig, míg nem 1877 elején Londont elhagyta, hogy Madeira szelid klímája alatt veszedelmes betegségében gyógyulást keressen; 1874 óta a Royal Society-nek is tagja volt. Az ezen társaság előtt felolvasott, vagy egyébként nyilvánosságra jutott matematikai értekezései, valamint más tudományos tárgyakról szóló számos vizsgálatai és felolvasásai halála után jelentek meg Macmillan és Co.-nál Londonban. Még életében jelent meg az eredeti „Elements of Dynamic“ (1878.)

Cooke, Sir William Fothergill, az elektromosság körében jeles tudós, elhunyt július elején Londonban. Született 1806-ban Durhamban; 1826-ban a keletindiai csapat szolgálatába lépett, a melytől 1835-ben megvált és Párizsban, majd Heidelbergban anatómiát és physiológiát tanult. 1836-ban egy a Schilling-féle telegráf-ról szóló felolvasás Cooke figyelmét az elektromos telegráfra irányzta, s aztán összeköttetésbe lépett Wheatstonnal, s 1837-ben Angliában az első kísérletet tette a tűs telegráffal; 1844-ben alakult az első elektromos telegráf-társaság. Az elektromos telegráf behozása körül szerzett érdemeiért 1871-ben lovaggá emelték s ugyanakkor évi 100 font sterling (1000 frt.) állami nyugdíjat adtak neki.

Cotta, Bernhard von, geológus, született 1808-ban október 24-ikén Zillbachban (Szászországban); elhunyt Freibergben szeptember 14-ikén. — Életrajzi adatait a Term. Tud. Közlöny

ez évi kötetében a 90—97 lapokon már közöltük.

Dove, Heinrich Wilhelm, híres physikus és meteorológus, született 1803 október 6-án Liegnitzben, elhunyt április 8-ikán Berlinben. — Életrajzi adatait a Term. Tud. Közlöny tavalyi, XI-ik kötetében, a 233—235 lapokon szintén közöltük.

Favre, Louis, a Szent-Gott-hard-tunnel* építője, a Göscheneni oldalon a tunnelben június 25-ikén rögtöni gutaütés áldozata. Favre egy ácsnak a gyermeke, született Chêne-Bourgban Genf mellett. 17 éves korában Franciaországba ment, hol alkalma volt a mechanika iránti tehetségét felhasználni; vasút-építkezéseknél való részvéte által jelentékeny vagyont szerzett s aztán Genf szomszédságában visszavonultan élt. 1872-ben a Szt-Gott-hard-tunnel építését reá bízták, a melyet nyolcz év alatt kellett bevégeznie.

Fenzl, Eduard, a növénytan professzora Bécsben, és a császári botanikai kabinet igazgatója, született Krumnuszbaumban (Alsó-Ausztriában) 1808 február 15-ikén, s munkás életének 72-ik évében elhunyt szeptember 29-ikén.

Fritsch, Karl, meteorológus, sz. 1812. augusztus 12-ikén Prágában; a jogi-politikai pályára szentelte magát és tanulmányainak a prágai egyetemen történt bevégezése után 1851-ig mint fogalmazó-gyakorló a kincstári adóhivatalnál volt alkalmazva. Emellett azonban már korábban meteorológiai megfigyelésekkel is foglalkozott, a melyeket a Kreil-féle observatoriumon folytatott. 1846—1848-ban kísérője volt Kreilnak azon utjában, a melyet ez Ausztria-Magyarországon földmágnességi megfigyelések céljából tett; 1851-ben az ausztriai meteorológiai és földmágnességi központi intézet adjunktusa lett, 1862-től 1872-ig pedig ez intézetnek aligazgatója volt. Azóta nyuga-

lomba vonult; elhunyt decz. 26-ikán Salzburgban. Fritsch különösen az általa 1843-ban megindított phaenológiai megfigyelésekről ismeretes, a mely megfigyelésekben már 1857-ben, több mint 70 állomáson közel száz buzgó megfigyelő vett részt. — Fritsch hazánk természettudományi viszonyainak kutatása körül is érdemeket szerzett; a mennyiben hazánk első földmágnességi térképének Kreil által történt elkészítésénél neki nagy segítségére volt, s nem egy csillagászati megfigyelés tőle való.

Funk, Ottó, physiológus, született 1828. október 27-ikén Chemnitzben, elhunyt augusztus 16-ikán Freiburgban (Br.). Tanulmányait Heidelbergában és Lipcsében elvégezvén, Lipcsében promoveáltott, 1852-ben a physiologia magántanára lett, 1853-ban rendkívüli professzor és 1856-ban a physiologiai chemia r. professzora lett; 1860-ban a physiologia és zoológia tanszékére hívták meg Freiburgba. Folyóiratokban közzétett számos dolgozatán kívül „Lehrbuch der Physiologie“ című munkája 1855-től 1870-ig öt kiadást ért; azon felül a Günther által megkezdett physiologiai tankönyvet bevégezte; 1853-ban kiadta „Atlas der physiologischen Chemie“ című dolgozatát is.

Geissler, Heinrich, a physikai mechanika terén számos igen elmés találmányáról híressé lett mechanikus, elhunyt január 24-ikén 65 éves korában. — Életrajzi adatait a Term. Tud. Közlöny XI-ik kötetében a 118-ik lapon már közöltük.

Grisebach, August Heinrich Rudolf, botanikus, sz. 1814. április 17-ikén Hannoverben, elh. máj. 9-ikén Göttingában. Göttingában és Berlinben orvostudományt és növénytant tanult, s a göttingai egyetemen a botanika magántanára lett; ezután tudományos kutató-tanásokra vállalkozott és pedig 1839-ben Törökországba, 1842-ben Norvégiába, 1850-ben a Pirenéusokba és 1852-ben Erdélybe;

* V. ö. Természettud. Közlöny VII-ik kötet 1875, 389—399 lapokkal.

1841-ben rendkívüli, 1847-ben pedig a botanika rendes professzora és a botanikus kert igazgatója lett. Az exotikus flórák tanulmányozása, s azoknak katalógus-alakban való közrebocsátása mellett különösen a növények geográfiaja körül szerzett szép érdemeket.

Hill, Rowland, Sir a penny-portó-rendszer megalapítója, a mely rendszer által az angol posta-forgalom előbb nem is álmodott kiterjedést nyert, elhunyt augusztus 27-ikén Hamsteadban London mellett, 84 éves korában. Hill, egy kidderminsteri tanító gyermeke, 1795-ben született, 1833-ig tanító volt, s aztán Déli-Ausztráliában gyarmatot alapított. 1837-ben egy füzetkét adott ki, a melyben az ő új postarendszerét kifejtette, s ugyanazon évben a parlament alsó háza bizottságot küldött ki a Hill-féle javaslat megvizsgálására. A következő évben a bizottság kedvezően nyilatkozott az új rendszerről, és annak behozatalát a kereskedelem és ipar érdekében a legsürgősebben ajánlotta. A legközelebbi éllésszakban a parlamenthez több mint 2000 kérvény érkezett ez ügyben és 1840-ben Hill vezetése alatt bekövetkezett a penny-póstarendszer gyakorlati alkalmazása. A kormányra jutott arisztokrata-párt 1843-ban Hillt az állam szolgálatából elbocsátotta; de minthogy tervezetét szép siker koronázta, 1846-ban nyilvános aláírás útján 13,360 font sterlinggel (133,600 frt.) jutalmaztatott, 1854-ben postahivatali ellenőr minőségben újból állami szolgálatba lépett; 1860-ban a katonai és polgári érdemek jutalmazására még IV-ik Henrik által alapított Bath-rend keresztjét kapta, a mely kitüntetéssel a lovagi méltóság jár; midőn pedig 1846-ban gyöngye egészsége miatt hivataláról lemondott, 2000 font sterling évi fizetését élte hosszágig megadták neki. Ugyanazon évben a parlament 20,000 font sterling jutalmat szavazott meg neki, a „Society of arts“ első arany-érmével Hillt tisztelte meg, s az Oxfordi egyetem tiszteleti jogdoctör-

sággal tüntette ki. Halála előtt néhány hónappal London városa Hillt az országnak tett, érdemekben gazdag szolgálataiért, díszpolgárává választotta.

Karmarsch, Karl, kitűnő technológus, szül. 1803. október 17-ikén Bécsben, elh. márczius 24-ikén Hannóverben. A bécsi polytechnikumon tanulmányait elvégezvén, a technológiai tanszéknél több éven keresztül asszisztenskedett. Csak 20 éves volt (1823), midőn „Grundriss der Chemie“ című munkáját kiadta, s két évvel később (1825-ben) „Einleitung in die mechanischen Lehren der Technologie“ cz. műve látott napvilágot két kötetben. 1830-ban elfogadta a Hannóveri polytechnikum berendezésére és vezetésére való meghívást, s a polytechnikum 1831-ben meg is nyitattott. K. ezen intézetben mint a technológia és az elméleti chemia tanítója működött. 1835-ben egy érczvésgépet szerkesztett érmek stb. másolására. A hannóveri iparos-egyesület körül is érdemeket szerzett a „Mittheilungen“ kiadása által 1857-ig. 1844-ben Rühlmann professzorral együtt a hannoveri kormányzáság által Párizsba küldetett, hogy az akkor tartott első francia iparkiállításról jelentést tegyen. Egy ideig politikailag is működött, minthogy 1851-ben az első kamarának tagjává lett. K. tudományos működése igen jelentékeny. Azon számos közleményeken kívül, melyeket a Prechtl-féle „Jahrbücher des Polytechnischen Instituts“, a „Technologische Encyklopaedie“ (melyhez a pótló kötetet ő készítette), a Dingler-féle „Polytechnisches Journal“, a „Deutsche Vierteljahrsschrift“, „Gegenwart“ és az „Unsere Zeit“ hasábjain közzé tett: önállóan kiadta „Handbuch der mechanischen Technologie“ (két kötet 1837; 4-ik kiadás 1866.) cz. nagy munkáját, Heerenel együtt a „Technisches Wörterbuch“-ot (3 kötetben, 2-ik kiadásért 1854-ben), „Beitrag zur Technik des Münzwesens“ (1856.) cz. műveket, s végül késő aggkorában megjelent tőle

a kir. bajor történelmi comissió kiadásában, Münchenben, a hatalmas „Geschichte der Technologie“ (1872.) című szép munka. 1875-ben lépett a megérdemelt nyugalomba nagy kitüntetések mellett.

Krönig, August Karl, az újabb kinetikai gázelmélet teremtője, sz. 1822. szeptember 20-ikán Westphaliában, hosszabb időn át tanár volt a kölni gimnáziumban és a berlini kir. reáliskolán, elhunyt Berlinben június 5-ikén. Legnagyobb műve „Grundzüge einer Theorie der Gase“ 1856.

Lamont, Johannes v., a bogenhauseni csillagvizsgáló-intézet igazgatója, szül. Éjszaki-Skóciában, Braemorban 1805. szeptember 13-ikán; elhunyt augusztus 6-ikán. 1817-ben Németországba ment s Regensburgban telepedett meg, hol a skót-klastromban asztronómiát, matematikát és fizikát tanult. 1827-ben Münchenbe ment, rendkívüli tagja lett az akademiának, 1828-ban a csillagvizsgáló assistense, 1833-ban pedig Soldner halála után annak igazgatója, 1835-ben pedig az egyetemen a csillagászat rendes professzora lett. A bogenhauseni csillagvizsgáló-torony nagy refraktorával Lamont igen számos megfigyelést tett a ködfoltokról és a csillagcsoportokról; de főként a földmágnesség körében fejtett ki nagy tevékenységet. Az idevágó munkái közül kiemelendők: „Handbuch des Erdmagnetismus“ 1848, és „Handbuch des Magnetismus“ 1867. A tudomány haladását az által is előmozdította, hogy, csekély hagyományt leszámítva, összes hátramaradt vagyonát, kerek számban 100,000 markot a müncheni egyetemnek hagyta végrendeletileg. Ezen összeg az évekkel ez előtt már az egyetemnek adott 42,000 forint tőke kiegészítésére szolgál, melynek kamatait a hagyományozó a matematikát és csillagászatot tanulók számára stipendiumul kiadni rendelte. — Schenzl Guidó, Magyarország földmágnességi viszonyairól szóló művének létrejöttét, melyet társulatunk,

megbízásából írt, Lamont hathatósan elősegítette.

Mackenzie, John James, a physika tanára a Dalhousie-egyetemen Halifaxban Új-Skóciában, elhunyt május hónapban 32 éves korában. Miután a fent jelzett egyetemen több éven át tanult, és tanított, 1873-ban Németországba ment, a hol is Lipcsében fizikát tanult és 1876-ban doktorrá lett a gázoknak sóoldatok által való elnyeléséről írott munkájával. Ezután még egy évig Berlinben dolgozott Helmholtz vezetése alatt, mígnem 1877-ben Halifaxban professzor lett. Halálát azon betegség okozta, melyet egy Bunsen-féle telep gőzének belehelése idézett elő.

Macleary, Sir Thomas, Capstadtban a csillagvizsgálónak sok éven át igazgatója, elhunyt jul. 14-ikén Mowbrayban Capstadt közelében. Tyrone grófságban született és Winchesterben nevelkedett; M. tulajdonképen orvosi pályára akart lépni, azonban 1828-ban a „csillagászati társaságba“ lépett s Briggleswade-ben egy kis observatoriumot rendezett be, a hol ő nemcsak megfigyeléseket tett, hanem csillagászati számításokkal is foglalkozott, s különösen a napfogyatkozásokat és (Hendersonnal együtt) az Aldebaran elfödetését kiszámította. 1834-ben Henderson utódja lett mint kir. csillagász a Capon, a mely hivatalát 1870-ben történt visszalépéseig viselte. Számos dolgozatai közül a legnevezetesebbek: az α és β Centauri parallaxisának meghatározása (a Henderson adta megfigyelések segítségével) és a Lacaille* által meghatározott meridián új megmérése a Cap-on.

Maxwell, James Clerk, kitűnő physikus, sz. 1831-ben Middlebie-ben Edinburg mellett, elh. nov.

* Lacaille, híres francia matematikus és asztronómus, sz. 1713-ban, elh. 1762-ben; 1750-ben a Jöreményfokán volt a Hold, Vénus és a Mars parallaxisának pontosabb meghatározása céljából, s ugyanakkor ottan fokméréseket is tett.

5-ikén. Tanulmányait az edinburgi egyetemen végezte Kelland, Forbes és Gregory mellett; 1850 óta Cambridgeben volt, 1855-ben ott a Trinity College tagja lett, 1856-ban a természetphilosophia tanára Aberdeenben a Marischall-College-en, 1860-tól 1865-ig ugyanily minőségben a Kings-College-en Londonban, és később skóciai birtokán való több évi tartózkodás után 1871-től a kísérleti természettan professzora volt Cambridgeben. Főbb művei: „Theory of Heat“ (németül Braunschweig 1878) és „Treatise on Electricity and Magnetism“ (London 1873. 2. kötet).

Mohr, Karl Friedrich, gyógyszerész és chemikus, de a természettudományok más ágaiban is sokoldalú tudós, született 1806. november 4-ikén Koblenz-ben; chemiai tanulmányainak bevégezte után Heidelbergában, Bonnban és Berlinben, majd ismét szülővárosában élt s 1840 óta gyógyszerész volt; 1864-ben magántanár, 1867-ben pedig a gyógyszerzetan professzora lett Bonnban; elhunyt ugyanott szept. 28-ikán. Főbb munkái a következők: „Pharmacopoea universalis“ (melyet Geiger kezdett volt meg), „Lehrbuch der pharmaceutischen Technik“ 1847, „Lehrbuch der chemisch-analytischen Titrimethode“ 1855—1859, „Geschichte der Erde“ 1866, „Die mechanische Theorie der chemischen Affinität“ 1868. és „Chemische Toxikologie“ 1874.

Neubauer, Karl Theodor Ludwig, érdemes chemikus, elhunyt június 1-jén Wiesbadenben. Lüchowban született 1830-ban, s egyideig gyógyszerészkedett; 1853-ban Fresenius laboratóriumába lépett Wiesbadenben. 1856-ban magántanár lett s 1864-ben tanárságot kapott. N. az analitikai mezőgazdasági és physiológiai chemia terén már régebb idő óta tekintély volt, különösen a húgy és a bor chemiáját illetőleg. A Fresenius-féle „Zeitschrift für analytische Chemie“-ben közölt számos dolgozatán

kívül írta a „Chemie des Weines“ 1870. című munkáját — mely angol és olasz nyelvre is le van fordítva, — és Vogelgel együtt az „Anleitung zur qualitativen und quantitativen Analyse des Harnes“ (7-ik kiadás 1876.) című munkát is.

Reichenbach, Heinrich Gottlieb, érdemekben gazdag botanikus, szül. 1793. január 8-ikán Lipcsében, elh. márcz. 17-ikén Drezdában. Az orvosi tudományokat szülőföldjén elvégezvén, ugyanott mint orvos kezdett működni, aztán 1815-ben az orvosi és természettudományok magántanára s 1818-ban rendkívüli professor lett, 1820-ban a drezdai orvos-sebészi akademiára hívták meg a természetrajz professzorául, a mely állását az intézetnek 1862-ben történt feloszlatásáig megtartotta; egyszersmind magára vállalta 1874-ig a természetrajzi muzeum vezetését, valamint egy botanikus kert megalakítását és igazgatását. Több mint 200 kisebb-nagyobb dolgozat jelent meg tőle k. b. 6000 rajzzal illusztrálva.

Semper, Gottfried, híres építész, szül. 1803. márczius 29-ikén Altonában, elh. május 15-ikén Rómában. S. 1822—25-ig a Göttingai egyetemen tanult, azután építéssel foglalkozott Münchenben, Regensburgban és Párizsban, mire Olasz- és Görögországot utazta be, 1834—49-ig mint az építészet professzora Drezdában tartózkodott, hol a régiség tárát ő diszította, a színházat (1869-ben leégett), a kórházat és a muzeumot ő építette, azonban az 1849. évi májusi eseményekben való részvétele miatt menekülnie kellett és Párizsba, majd Londonba ment, de 1853-ban a zürichi polytechnikumon találjuk, hol a polytechnikum új épületét és a csillagvizsgálót, valamint a winterthuri városházat építette; 1871-ben Bécsbe hivatott, hogy a császári várlakot, a vele összeköttetésben levő muzeummal és a színházzal együtt kiépítse; utolsó nagyszerű munkája a drezdai új színház. Irodalmi munkái

közül a „Der Stil in den technischen und tektonischen Künsten“ 1860—63, 2 kötet, valóban korszakalkotó.

Viollet le Duc, Eugène Emmanuel, szül. 1814. január 27-ikén Párizsban, híres építész, a párizsi Sainte-Chapelle, a Notre-Dame-templom, az Amiens-i dóm, valamint Pierrefort és Eu-várpaloták restaurálásáról nevezetes, elh. szept. 18-ikán falusi jószágán a Genfi-tó mellett. Írói működésének eredményeiből kiemelendő a „Dictionnaire raisonné de l'architecture française de XI.—XVI. siècle“ (10 kötetben) Paris, 1854—68.

Volpelli, Paolo, híres physikus, szül. 1804. január 8-ikán Rómában, elh. ugyanott április 14-ikén. Kezdetben orvosi pályára szánta magát, de később ezen tudományt odahagyva a római egyetemre lépett matematikai és fizikai tanulmányok végett; az egyetemen aztán a fizika tanára és 1873-ban a matematikai fizika professzora lett; e mellett a római szemináriumban és a Szt-Mihály kórházban is tartott oktatást s mintegy 30 évig állott az általa alapított tűzériskola élén. Midőn IX. Pius 1847-ben a híres Accademia dei Lincei-t ismét életre serkenté, V. annak titoknokává lett. Munkáinak legnagyobb része ezen akadémia kiadványaiban, és a párizsi akadémia „Comptes rendus“-jében jelent meg; e munkák leginkább az elektromossággal foglalkoznak.

Wappäus, Johann Eduard, geographus és statisztikus, a „Göttinger Gelehrten Anzeigen und Nachrichten“-nek sok éven át szerkesztője, az Argentínai köztársaság consulja, elh. Göttingában december 16-ikán. Született 1812 május 17-ikén Hamburgban, hol atyja hajós volt; elemi képzését szülővárosában nyerte, s 1830/31-ben a Mőglini akadémián a mezőgazdaságra szentelte magát, de gyöngye egészségére való tekintetből kénytelen volt e pályát abbahagyni, s

a göttingai egyetemre ment a történelmi tudományok tanulmányozása végett, 1833—34-ben tengeri utazást tett a Cap-Verdi szigetekre és Dél-Amerikába, s aztán befejezte tanulmányait Berlinben, Bonnban és Párizsban s 1838-ban habilitált Göttingában mint a geografia és statisztika magántanára. Azóta ott — 1845-től fogva mint rendkívüli, 1854 óta pedig mint rendes tanár — több mint negyven éven át folytatta tevékeny tanári működését, melyet betegeskedése többször megszakított; s egyszersmind igen széleskörű levelezési és vállalati összeköttetései voltak távoli országokkal, különösen a Dél-Amerikai államokkal, minthogy írói működése is főképen Amerika geografiájára és fölfedezés történetére irányult. Irodalmi munkái közül említésre méltók a következők: „Untersuchungen über die geographischen Entdeckungen der Portugiesen unter Heinrich dem Seefahrer“ 1842; „Darstellung der geographischen und statistischen Verhältnisse der Republiken Südamerika's“ 1843; „Deutsche Colonisation und Auswanderung“ 1846 és 1848; „Beiträge zur Kunde Südamerikas“ 1848; „Allgemeine Bevölkerungsstatistik“, két kötet 1859 és 1861; de legnevezetesebb az a munkája, melylyel a Stein és Hörschelmann-féle „Handbuch der Geographie und Statistik“ című munkához járult, ő írván hozzá az Amerikára és Braziliára vonatkozó részt. Ezen geográfiai munkálkodásán kívül utolsó éveiben két göttingai elhunyt tudós biográfiai emléke is foglalkoztatta, nevezetesen G. Achenwal 1772-ben elhunyt historikus és statisztikus életrajzának megírásához tett előtanulmányokat, de e művét, fájdalom, nem fejezhette be; különösen pedig a C. Ritter és Hausmann mineralógus, Wappäus apósa, között folyt levelezés összegyűjtésében és kiadásában fáradozott; e művét még be is végezhette.

L. I.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedélyezés — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhatsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.